CHERNIVTSI
LAW SCHOOL

ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
юридичний факультет
Кафедра теорії права та прав людини

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан юридичного факультету
проф. Віталій ГОРДЄЄВ
«20» серпня 2026 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
ЗАХИСТ ПРАВА НА ОХОРОНУ ЗДОРОВ'Я

вибіркова

Освітньо-професійна програма Право
Спеціальність D 8 Право
Галузь знань D Бізнес, адміністрування та право
Рівень вищої освіти другий (магістерський)
юридичний факультет
Мова навчання українська

Чернівці 2026 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Захист права на охорону здоров'я», складена відповідно до вимог Освітньо-професійної програми «Право» підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю D 8 Право галузі знань D Бізнес, адміністрування та право.

Розробник:
Миронюк Ольга Іванівна, асистент кафедри теорії права та прав людини, кандидат юридичних наук.

Викладач, що забезпечує читання даної навчальної дисципліни:
Миронюк Ольга Іванівна, асистент кафедри теорії права та прав людини, кандидат юридичних наук.

Затверджено на засіданні кафедри теорії права та прав людини

Протокол № 1 від «28» серпня 2026 року

Завідувач кафедри теорії права та прав людини _____ **д.ю.н., проф. Наталія ГУРАЛЕНКО**

Схвалено науково-методичною комісією юридичного факультету

Протокол № 1 від «28» серпня 2026 року

Голова науково-методичної комісії _____ **PhD, ас. Лаура БЗОВА**

Мета навчальної дисципліни. Навчальна дисципліна «Захист права на охорону здоров'я» спрямована на комплексне вивчення правової природи, змісту, гарантій і механізмів реалізації та захисту права людини на охорону здоров'я. Актуальність її вивчення зумовлена трансформацією системи охорони здоров'я, цифровізацією медичної сфери, особливостями забезпечення прав пацієнтів в умовах правового режиму воєнного стану, розвитком судової практики та необхідністю узгодження законодавства України з міжнародними й регіональними стандартами у сфері охорони здоров'я та прав людини.

Мета навчальної дисципліни – сформувати у здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти системне розуміння поняття, змісту, гарантій і механізмів реалізації та захисту права на охорону здоров'я, а також здатність застосовувати національні, універсальні та регіональні правові стандарти під час розв'язання практичних правових ситуацій.

Досягнення цієї мети передбачає поглиблення знань про нормативне закріплення права на охорону здоров'я та позитивні й негативні зобов'язання держави щодо його забезпечення; з'ясування особливостей функціонування універсального, регіональних і національного механізмів захисту цього права; аналіз практики Комітету ООН з економічних, соціальних і культурних прав, Європейського суду з прав людини, Конституційного Суду України та Верховного Суду; формування вмінь виявляти порушення права на охорону здоров'я, надавати правову оцінку фактичним обставинам, обирати належні способи правового захисту, формулювати й аргументовано обґрунтовувати правову позицію, а також застосовувати набуті знання під час роботи з відповідними категоріями юридичних справ.

Пререквізити. Для підвищення ефективності засвоєння курсу «Захист права на охорону здоров'я» здобувач вищої освіти має вивчити такі дисципліни, як «Права людини», «Конституційне право України», «Кримінальне право», «Цивільне право», «Адміністративне право», «Міжнародний захист прав людини» та ін.

Результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни «Захист права на охорону здоров'я» здобувач вищої освіти має: **знати та розуміти:**

- поняття, юридичну природу, зміст, складові та гарантії права людини на охорону здоров'я;
- місце права на охорону здоров'я у системі прав людини та його взаємозв'язок із правами на життя, повагу до людської гідності, особисту недоторканність, повагу до приватного життя та захист персональних даних;
- універсальні та регіональні міжнародно-правові стандарти у сфері охорони здоров'я та прав людини;
- конституційні засади, систему і зміст законодавства України у сфері забезпечення та захисту права на охорону здоров'я;
- зміст позитивних і негативних зобов'язань держави щодо забезпечення та захисту права на охорону здоров'я;

- структуру, повноваження й особливості функціонування універсального, регіональних і національного механізмів захисту права на охорону здоров'я;
- основні підходи та правові позиції, сформовані у практиці Комітету ООН з економічних, соціальних і культурних прав, Європейського суду з прав людини, Конституційного Суду України та Верховного Суду;
- судові й позасудові способи захисту права на охорону здоров'я, а також підстави та види юридичної відповідальності медичних працівників і закладів охорони здоров'я;
- підстави, критерії прийнятності та порядок звернення до Європейського суду з прав людини для захисту конвенційних прав у сфері охорони здоров'я.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти має **вміти:**

- знаходити, систематизувати, тлумачити та застосовувати норми національного й міжнародного права у сфері охорони здоров'я;
- визначати зміст права на охорону здоров'я та обсяг відповідних зобов'язань держави у конкретній правовій ситуації;
- аналізувати фактичні обставини справи, виявляти ознаки порушення права на охорону здоров'я та надавати їм належну правову оцінку;
- оцінювати відповідність законодавства і правозастосовної практики України міжнародним та регіональним стандартам захисту права на охорону здоров'я;
- аналізувати та застосовувати практику міжнародних правозахисних органів, Європейського суду з прав людини, Конституційного Суду України та Верховного Суду;
- визначати належний національний або міжнародний механізм захисту порушеного права та обирати ефективний спосіб правового захисту;
- визначати можливі підстави й види юридичної відповідальності за порушення законодавства у сфері охорони здоров'я;
- розв'язувати практичні завдання, кейси та задачі-казуси у сфері забезпечення і захисту права на охорону здоров'я;
- готувати проєкти заяв, скарг, правових висновків та інших юридичних документів із дотриманням установлених вимог до їхньої форми і змісту;
- оцінювати прийнятність індивідуальної заяви до Європейського суду з прав людини та складати проєкт такої заяви у справах, пов'язаних із захистом конвенційних прав у сфері охорони здоров'я;
- формулювати й аргументовано обґрунтовувати правову позицію, узагальнювати результати правового аналізу та робити обґрунтовані висновки.

Після вивчення навчальної дисципліни «Захист права на охорону здоров'я» здобувач вищої освіти набуде таких компетентностей, визначених освітньою програмою підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю D8 «Право»:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 7. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 12. Здатність цінувати та поважати різноманіття та полікультурність.

ЗК 13. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК 14. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Спеціальні компетентності (СК):

СК 2. Здатність аналізувати та оцінювати вплив правової системи Європейського Союзу на правову систему України.

СК 3. Здатність аналізувати та оцінювати вплив Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини на розвиток правової системи та правозастосування в Україні.

СК 4. Здатність оцінювати взаємодію міжнародного права та міжнародних правових систем з правовою системою України.

СК 6. Здатність обґрунтовувати та мотивувати правові рішення, давати розгорнуту юридичну аргументацію.

СК 13. Здатність доносити до фахівців і нефахівців у сфері права інформацію, ідеї, зміст проблем та характер оптимальних рішень з належною аргументацією.

Програмні результати навчання (РН):

РН 3. Проводити збір та інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження.

РН 4. Здійснювати презентацію свого дослідження з правової теми, застосовуючи першоджерела та прийоми правової інтерпретації складних комплексних проблем, що постають з цього дослідження, аргументувати висновки.

РН 6. Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи.

РН 7. Дискутувати зі складних правових проблем, пропонувати й обґрунтовувати варіанти їх розв’язання.

РН 8. Оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності.

РН 12. Проводити порівняльно-правовий аналіз окремих інститутів права різних правових систем, враховуючи взаємозв’язок правової системи України з правовою системою Ради Європи та Європейського Союзу.

РН 13. Аналізувати та оцінювати практику застосування окремих правових інститутів.

Визначений робочою програмою перелік компетентностей, що закріплені в Освітньо-професійній програмі підготовки здобувачів другого

рівня вищої освіти за спеціальністю D 8 Право, їх логічна послідовність здатні забезпечити здобуття студентами-магістрами теоретичних знань, умінь, навичок, достатніх для вирішення комплексних проблем в юридичній практиці. Їх зміст також вказує на здатність забезпечити належну підготовку висококваліфікованих, конкурентоспроможних, інтегрованих у європейський і світовий освітньо-науковий простір фахівців у галузі права, спроможних вирішувати комплексні проблеми у сфері професійної діяльності, виробляти нові теоретичні та прикладні ідеї, приймати відповідні організаційні та управлінські рішення.

ОПИС ЗМІСТУ РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Загальна інформація

Форма навчання	**Рік підготовки**	**Семестр**	**Кількість**		**Кількість годин**						**Вид підсумкового контролю**
			Кредитів	**Годин**	**Лекції**	**Практичні**	**Семінарські**	**Лабораторні**	**Самостійна робота**	**Індивідуальні завдання**	
Денна	1	2	3,0	90	14	14	-	-	62	-	залік
Заочна	1	2	3,0	90	4	4	-	-	82	-	залік

Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем з навчальних занять	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с р		л	п	лаб	інд	с р
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ТА НОРМАТИВНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВА НА ОХОРОНУ ЗДОРОВ'Я												
Тема 1. Право на охорону здоров'я у системі прав людини: поняття, зміст і реалізація.	14	2	2	-	-	10	15	1	-	-	-	14
Тема 2. Міжнародно-правові та регіональні	14	2	2	-	-	10	15	1	-	-	-	14

стандарти у сфері захисту права на охорону здоров'я.												
Тема 3. Законодавство України у сфері забезпечення та захисту права на охорону здоров'я: загальна характеристика.	15	2	2	-	-	11	15	-	1	-	-	14
Разом за М1	43	6	6	-	-	31	45	2	1	-	-	42
Змістовий модуль 2. МІЖНАРОДНІ, РЕГІОНАЛЬНІ ТА НАЦІОНАЛЬНІ МЕХАНІЗМИ ЗАХИСТУ ПРАВА НА ОХОРОНУ ЗДОРОВ'Я												
Тема 4. Універсальний механізм захисту права людини на охорону здоров'я.	14	2	2	-	-	10	15	1	-	-	-	14
Тема 5. Регіональні механізми захисту права людини на охорону здоров'я.	16	4	2	-	-	10	15	-	2	-	-	13
Тема 6. Національний механізм захисту права людини на охорону здоров'я.	17	2	4	-	-	11	15	1	1	-	-	13
Разом за М 2	47	8	8	-	-	31	45	2	3	-	-	40
Усього годин	90	14	14	-	-	62	90	4	4	-	-	82

Тематика лекційних занять з переліком питань

№	Питання
1.	***Право на охорону здоров'я у системі прав людини: поняття, зміст і реалізація.*** Здоров'я як соціальна та правова цінність і об'єкт медичних правовідносин. Поняття та юридична природа права людини на охорону здоров'я. Зміст і складові права на охорону здоров'я. Особливості реалізації права на охорону здоров'я. Місце права на охорону здоров'я у системі прав людини та його взаємозв'язок з іншими правами людини.
2.	***Міжнародно-правові та регіональні стандарти у сфері захисту права на охорону здоров'я.*** Поняття і система міжнародних стандартів у сфері охорони здоров'я та прав

	людини. Універсальні міжнародно-правові акти, що закріплюють право на охорону здоров'я. Регіональні стандарти у сфері охорони здоров'я та прав людини: поняття, система і види. Роль Ради Європи у формуванні регіональних стандартів захисту права на охорону здоров'я. Місце і значення права Європейського Союзу в системі регіональних стандартів у сфері охорони здоров'я та прав людини.
3.	***Законодавство України у сфері забезпечення та захисту права на охорону здоров'я: загальна характеристика.*** Становлення та сучасний стан законодавчого забезпечення охорони здоров'я в Україні. Конституційні засади права людини на охорону здоров'я. Система і загальна характеристика законодавства України з питань організації та функціонування системи охорони здоров'я. Правове регулювання цифровізації охорони здоров'я в Україні. Особливості забезпечення права на охорону здоров'я та захисту прав пацієнтів в умовах правового режиму воєнного стану. Тенденції та перспективи розвитку законодавства України у сфері охорони здоров'я.
4.	***Універсальний механізм захисту права людини на охорону здоров'я.*** Поняття і складові універсального механізму захисту права людини на охорону здоров'я. Місце і роль міжнародних організацій у сфері охорони здоров'я. Комітет ООН з економічних, соціальних і культурних прав: повноваження, Загальний коментар № 14 та практика щодо захисту права на охорону здоров'я. Всесвітня організація охорони здоров'я: історія створення, правовий статус, структура та основні напрями діяльності. Інші спеціалізовані установи й міжнародні організації, діяльність яких пов'язана з охороною здоров'я: загальна характеристика. Міжнародні неурядові організації у сфері охорони здоров'я: поняття, види та основні напрями діяльності.
5.	***Регіональні механізми захисту права людини на охорону здоров'я.*** Поняття і система регіональних механізмів захисту права людини на охорону здоров'я. Регіональні правозахисні органи й організації: особливості діяльності, повноваження та сфери впливу. Європейське регіональне бюро Всесвітньої організації охорони здоров'я: основні напрями діяльності та програми щодо захисту здоров'я населення. Європейський комітет із соціальних прав: повноваження і практика у сфері захисту права на охорону здоров'я. Роль і значення Європейського суду з прав людини у захисті права на охорону здоров'я. Конвенційні підстави захисту права на охорону здоров'я. Порядок звернення до Європейського суду з прав людини та умови прийнятності індивідуальних заяв. Загальна характеристика практики Європейського суду з прав людини у сфері захисту права на охорону здоров'я.
6.	***Національний механізм захисту права людини на охорону здоров'я.*** Поняття і система національного механізму захисту права людини на охорону здоров'я. Повноваження органів державної влади, органів місцевого самоврядування та Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини у сфері захисту права на охорону здоров'я. Судовий захист права людини на охорону здоров'я в Україні. Огляд і аналіз практики Конституційного Суду України, Верховного Суду та інших судів у справах, пов'язаних із захистом права на охорону здоров'я. Позасудові способи захисту права людини на охорону здоров'я. Юридична відповідальність медичних працівників і закладів охорони здоров'я.

Тематика практичних занять з переліком питань

№	Назва теми (питання/завдання)
1.	***Право на охорону здоров'я у системі прав людини: поняття, зміст і реалізація.*** **Питання:** Здоров'я як соціальна та правова цінність і об'єкт медичних правовідносин. Поняття та юридична природа права людини на охорону здоров'я. Зміст і складові права на охорону здоров'я. Особливості реалізації права на охорону здоров'я. Місце права на охорону здоров'я у системі прав людини та його взаємозв'язок з іншими

	правами людини. **Завдання:** Тестові та практичні завдання (на навчальній платформі MOODLE)
2.	***Міжнародно-правові та регіональні стандарти у сфері захисту права на охорону здоров'я.*** **Питання:** Поняття і система міжнародних стандартів у сфері охорони здоров'я та прав людини. Універсальні міжнародно-правові акти, що закріплюють право на охорону здоров'я. Регіональні стандарти у сфері охорони здоров'я та прав людини: поняття, система і види. Роль Ради Європи у формуванні регіональних стандартів захисту права на охорону здоров'я. Місце і значення права Європейського Союзу в системі регіональних стандартів у сфері охорони здоров'я та прав людини. **Завдання:** Тестові та практичні завдання (на навчальній платформі MOODLE)
3.	***Законодавство України у сфері забезпечення та захисту права на охорону здоров'я: загальна характеристика.*** **Питання:** Становлення та сучасний стан законодавчого забезпечення охорони здоров'я в Україні. Конституційні засади права людини на охорону здоров'я. Система і загальна характеристика законодавства України з питань організації та функціонування системи охорони здоров'я. Правове регулювання цифровізації охорони здоров'я в Україні. Особливості забезпечення права на охорону здоров'я та захисту прав пацієнтів в умовах правового режиму воєнного стану. Тенденції та перспективи розвитку законодавства України у сфері охорони здоров'я. **Завдання:** Тестові та практичні завдання (на навчальній платформі MOODLE)
4.	***Універсальний механізм захисту права людини на охорону здоров'я.*** **Питання:** Поняття і складові універсального механізму захисту права людини на охорону здоров'я. Місце і роль міжнародних організацій у сфері охорони здоров'я. Комітет ООН з економічних, соціальних і культурних прав: повноваження, Загальний коментар № 14 та практика щодо захисту права на охорону здоров'я. Всесвітня організація охорони здоров'я: історія створення, правовий статус, структура та основні напрями діяльності. Інші спеціалізовані установи й міжнародні організації, діяльність яких пов'язана з охороною здоров'я: загальна характеристика. Міжнародні неурядові організації у сфері охорони здоров'я: поняття, види та основні напрями діяльності. **Завдання:** Тестові та практичні завдання (на навчальній платформі MOODLE)
5.	***Регіональні механізми захисту права людини на охорону здоров'я.*** **Питання:** Поняття і система регіональних механізмів захисту права людини на охорону здоров'я. Регіональні правозахисні органи й організації: особливості діяльності, повноваження та сфери впливу. Європейське регіональне бюро Всесвітньої організації охорони здоров'я: основні напрями діяльності та програми щодо захисту здоров'я населення. Європейський комітет із соціальних прав: повноваження і практика у сфері захисту права на охорону здоров'я. Роль і значення Європейського суду з прав людини у захисті права на охорону здоров'я. Конвенційні підстави захисту права на охорону здоров'я. Порядок звернення до Європейського суду з прав людини та умови прийнятності індивідуальних заяв. Загальна характеристика практики Європейського суду з прав людини у сфері захисту права на охорону здоров'я. **Завдання:** Тестові та практичні завдання (на навчальній платформі MOODLE)
6.	***Національний механізм захисту права людини на охорону здоров'я*** **Питання:** Поняття і система національного механізму захисту права людини на охорону здоров'я. Повноваження органів державної влади, органів місцевого самоврядування та Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини у сфері захисту права на охорону здоров'я. Судовий захист права людини на охорону здоров'я в Україні. Огляд і аналіз практики Конституційного Суду України, Верховного Суду та інших судів у справах, пов'язаних із захистом права на охорону здоров'я. Позасудові способи захисту права людини на охорону здоров'я. Юридична відповідальність медичних працівників і закладів охорони здоров'я.

	Завдання: Тестові та практичні завдання (на навчальній платформі MOODLE)

Самостійна робота студента

№	Назва теми	Завдання для самостійної роботи	Кількість годин	
			д.ф.н	з.ф.н
1.	Право на охорону здоров'я у системі прав людини: поняття, зміст і реалізація.	Охарактеризуйте поняття, юридичну природу та зміст права людини на охорону здоров'я. Визначте його місце в системі прав людини та співвідношення з правами на життя, повагу до людської гідності, медичну допомогу і медичне страхування. Проаналізуйте основні складові, гарантії та межі реалізації права на охорону здоров'я.	10	14
2.	Міжнародно-правові та регіональні стандарти у сфері захисту права на охорону здоров'я.	Охарактеризуйте основні міжнародні та регіональні акти, у яких закріплено право людини на охорону здоров'я. Розкрийте зміст міжнародних стандартів доступності, належної якості та безпечності медичної допомоги, рівності й недискримінації у сфері охорони здоров'я. Порівняйте універсальні та європейські стандарти захисту цього права й проаналізуйте їхній вплив на законодавство України.	10	14
3.	Законодавство України у сфері забезпечення та захисту права на охорону здоров'я: загальна характеристика.	Охарактеризуйте конституційні засади та систему законодавства України у сфері охорони здоров'я. Розкрийте основні положення Конституції України, Основ законодавства України про охорону здоров'я та спеціальних законів, що визначають права пацієнтів і гарантії їх захисту. Проаналізуйте відповідність національного законодавства міжнародним стандартам, визначте наявні прогалини, колізії та проблеми його практичного застосування.	11	14
4.	Універсальний механізм захисту права людини на охорону здоров'я.	Охарактеризуйте систему універсальних міжнародних органів і процедур захисту права людини на охорону здоров'я. Розкрийте повноваження Організації Об'єднаних Націй, Всесвітньої організації охорони здоров'я, Ради ООН з прав людини та договірних органів ООН у цій сфері. Проаналізуйте можливості використання міжнародних процедур звітування, моніторингу та подання індивідуальних повідомлень для захисту права на охорону здоров'я.	10	14
5.	Регіональні механізми захисту права людини на охорону здоров'я.	Охарактеризуйте європейські механізми захисту права людини на охорону здоров'я. Розкрийте роль Ради Європи, Європейського суду з прав людини та Європейського комітету із соціальних прав у формуванні стандартів охорони здоров'я. Проаналізуйте одну або декілька справ Європейського суду з прав людини, у яких порушувалися питання доступності та якості	10	13

		медичної допомоги, захисту життя, фізичної недоторканності або медичної конфіденційності.		
6.	Національний механізм захисту права людини на охорону здоров'я.	Охарактеризуйте систему органів і правових засобів захисту права людини на охорону здоров'я в Україні. Розкрийте роль судів, Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, Міністерства охорони здоров'я України, Національної служби здоров'я України та інших уповноважених органів. На основі змодельованої ситуації порушення прав пацієнта визначте належний спосіб захисту та складіть алгоритм звернення до відповідного органу або суду.	11	13

Критерії оцінювання самостійної роботи студентів

Критерії оцінювання самостійної роботи передбачають перевірку повноти, самостійності та якості опрацювання матеріалу (підготовка презентацій і доповідей, вирішення казусів і кейсів, ведення опорних конспектів лекцій, складання словників термінів, есе, дайджестів, конспектів першоджерел тощо): 2 бали отримують студенти, які в повному обсязі творчо опрацювали всі питання теми, вільно володіють матеріалом, вміють виокремлювати основні положення з різних джерел, структурно їх об'єднувати, аналізувати та формулювати обґрунтовані узагальнюючі висновки; 1 бал нараховується за часткове опрацювання, відсутність глибокого аналізу чи узагальнень, а також за неповне або поверхневе виконання завдань.

Методи навчання

Освітній процес побудований на комплексному і студентоцентричному підходах, принципах академічної свободи і академічної доброчесності, базується на інтерактивному навчанні практичного спрямування у формах лекцій (лекція-диспут, лекція-дискусія, лекція-презентація), практичних занять (робота з джерельною базою, навчально-методичною, науковою літературою), самостійної та індивідуальної роботи студентів, вирішення кейсів, індивідуального підходу до кожного студента.

Система контролю та оцінювання

Методи контролю

Згідно з робочою програмою, основними засобами оцінювання та методами контролю виступають контрольні роботи, тестові завдання (зокрема на платформі MOODLE), тематичні глосарії, реферати, есе, індивідуальні й командні проєкти, презентації, виступи на конференціях, а також розв'язання практичних кейсів і задач-казусів. Поточний контроль здійснюється безпосередньо на заняттях через усне й бліц-опитування, самостійні роботи, підготовку схем і таблиць, самоконтроль та взаємоконтроль у малих групах, формуючи 50% підсумкової оцінки (до 50 балів). Підсумковий контроль реалізується у формі заліку (ще 50% оцінки / до 50 балів), який включає виконання 20 тестових завдань (до 20 балів),

відповідь на одне теоретичне питання (до 15 балів) та розв'язання практичного завдання (до 15 балів); крім того, передбачено можливість зарахування результатів неформальної освіти, здобутих під час проходження відповідних онлайн-курсів на платформі Ради Європи HELP.

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання можуть бути: контрольні роботи; тестові завдання; написання тематичних глосаріїв; проєкти (індивідуальні та командні проєкти; дослідницько-творчі та ін.); реферати; есе; презентації результатів виконаних завдань та досліджень; виступи на наукових заходах, конференціях; вирішення казусів; інші види індивідуальних та групових завдань.

Критерії оцінювання поточного та підсумкового контролю

Поточний контроль здійснюється на заняттях шляхом індивідуального та фронтального усного опитування, бліц-опитування; письмових самостійних робіт (есе, рефератів, тематичних глосаріїв тощо); виконання практичних (індивідуальних та групових) завдань; підготовки та захисту відповідних схем і таблиць; розв'язання кейсів з практичних завдань та задач-казусів; взаємоконтролю студентів у парах та малих групах; самоконтролю тощо.

50 % майбутньої підсумкової оцінки з навчальної дисципліни «Захист права на охорону здоров'я» студент набирає методом додавання балів, одержаних ним на кожному практичному занятті.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання						**Кількість балів (залік)**	**Сумарна кількість балів**
Змістовий модуль 1.			**Змістовий модуль 2.**			**50**	**100**
Т1	**Т2**	**Т3**	**Т4**	**Т5**	**Т6**		
9	**8**	**8**	**9**	**8**	**8**		

Усний виступ та виконання письмового завдання, під час практичного заняття, тестування з теми практичного заняття	**Критерії оцінювання**
«відмінно»	У повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно й аргументовано його викладає під час усних виступів і письмових відповідей, глибоко та всебічно володіє логічною термінологією, розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішено всі тестові завдання.
«дуже добре»	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів і письмових відповідей, володіє логічною термінологією, в основному розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу.

	Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішено більшість тестових завдань.
«добре»	У цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів і письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішено половину тестових завдань.
«задовільно»	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів і письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. Правильно вирішено меншість тестових завдань.
«достатньо»	Частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів і письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішено окремі тестові завдання.
«незадовільно»	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань і практичних завдань. Не вирішено жодного тестового завдання.

Доповнення виступу. **2 бали** отримують студенти, які глибоко володіють матеріалом, чітко визначили його зміст; зробили глибокий системний аналіз змісту виступу, виявили нові ідеї та положення, що не були розглянуті, але суттєво впливають на зміст доповіді, надали власні аргументи щодо основних положень даної теми. **1 бал** отримують студенти, які виклали матеріал з обговорюваної теми, що доповнює зміст виступу, поглиблює знання з цієї теми та висловили власну думку.

Суттєві запитання до доповідачів. **2 бали** отримують студенти, які своїм запитанням до доповідача суттєво і конструктивно можуть доповнити хід обговорення теми. **1 бал** отримують студенти, які у своєму запитанні до доповідача вимагають додаткової інформації з ключових проблем теми, що розглядається.

Експрес-контроль. **2 бали** нараховуються студентам, які вільно володіють усім навчальним матеріалом, орієнтуються в темі й аргументовано висловлюють свої думки. **1 бал** отримують студенти, які частково володіють матеріалом і можуть окреслити лише деякі проблеми теми.

Складання словника основних термінів (глосарію), що визначені програмою курсу (за темами). Програмою курсу визначено перелік ключових термінів, що розкривають зміст кожної теми. Студентам пропонується скласти словник основних термінів з конкретної теми на останніх сторінках опорного конспекту лекцій. **2 бали** нараховуються

студентам, які не лише склали повний перелік визначених термінів з конкретної теми, а й можуть вільно розтлумачити їх зміст. **1 бал** нараховується студентам, які склали неповний перелік визначених термінів з конкретної теми і не можуть їх розтлумачити без конспекту.

Підготовка творчих завдань (есе). Есе – це самостійна творча робота, де у вільній формі висловлюються особисті думки на тему, передбачену Робочою програмою навчальної дисципліни. Головна мета есе – це самостійне розкриття студентом на підставі опрацьованого матеріалу теми, проблеми, питання. **2 бали** отримують студенти, які можуть виокремити з різних джерел основні положення, структурно об'єднати їх, коротко проаналізувати кожне з них та зробити ґрунтовні узагальнюючі висновки. **1 бал** отримують студенти, які в цілому правильно виокремили основні положення кожного з джерел, але не зробили їх відповідного аналізу й узагальнюючих висновків.

Ще 50 % майбутньої підсумкової оцінки з навчальної дисципліни студент набирає під час ***заліку***, що є формою ***підсумкового контролю***.

Підсумковий контроль. Залік із навчальної дисципліни «Захист права на охорону здоров'я» передбачає виконання 20 тестових завдань, відповідь на одне теоретичне питання та виконання одного практичного завдання. Кожне тестове завдання оцінюється в 1 бал (усього 20 балів). Теоретичне питання і практичне завдання оцінюються максимум у 15 балів кожне (усього 30 балів). Максимальна кількість балів за залік становить 50 балів.

Оцінювання відповідей на теоретичні питання (0–30 балів)

27–30 балів отримує здобувач освітнього рівня магістр, який всебічно і глибоко володіє програмовим матеріалом, може розв'язувати складні теоретико-правові кейси, що передбачає комплексне застосування правових доктрин, принципів і правових інститутів; ґрунтовно засвоїв теоретичні знання, показав вміння застосувати їх при вирішенні практичних завдань з аналізом та аргументацією основних положень тем, вміє належним чином використовувати нормативну базу, опрацював основну (базову) та додаткову літературу, для аргументації тих чи інших положень при розкритті змісту відповідної проблематики; володіє базовим категорійно-понятійним апаратом, що передбачений при засвоєнні даного курсу; регулярно, кваліфіковано з використанням матеріалів додаткової літератури виступав на практичних заняттях.

23–26 балів заслуговує здобувач освітнього рівня магістр, який має системні знання по тематиці визначених у програмі двох модулів, зокрема, щодо розуміння специфіки предмету, структури та змісту дисципліни; виявив обізнаність та засвоїв рекомендовану до кожної теми основну (базову) та додаткову літературу; продемонстрував знання фактичного матеріалу, достатньо добре володіє відповідною науковою термінологією, однак, не в усіх питаннях добирає чітку аргументацію для обґрунтування своєї позиції та думки; розуміє специфіку та шляхи розв'язання практичного завдання; брав досить активну участь при обговоренні питань на практичних заняттях.

19–22 балів заслуговує здобувач освітнього рівня магістр, який вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію; виявив обізнаність та частково засвоїв рекомендовану до кожної теми основну (базову), але без поглибленого аналізу рекомендованих додаткових джерел; в основному засвоїв теоретичний матеріал, вміє використовувати його на практичних заняттях; продемонстрував знання фактичного матеріалу, але є незначні прогалини у знаннях специфіки розуміння проблематики дисципліни, характеристики методологічного інструментарію, змісту правових понять і категорій тощо; частково володіє відповідною науковою термінологією.

14–17 балів заслуговує здобувач освітнього рівня магістр, який не повністю опанував матеріал, передбачений програмою курсу, має досить поверхневі знання щодо проблем, які вивчалися; показує фрагментарну обізнаність щодо змісту питань, що розглядалися під час лекцій і на практичних заняттях, хоча при вказівці на помилки, може знайти шляхи їх усунення; обмежився опосередкованим вивченням теоретичних питань і мінімальним опрацюванням рекомендованої літератури; не проявив бажання до самостійної роботи.

10–13 балів заслуговує здобувач освітнього рівня магістр, який показав фрагментарну обізнаність щодо змісту питань, що розглядалися під час лекцій і на практичних заняттях; володіє лише основним матеріалом програми, який необхідний для подальшої фахової діяльності; обмежився опосередкованим вивченням теоретичних питань і мінімальним опрацюванням лише основної (базової) літератури, а при виконанні практичного завдання (кейсів) не розуміє у повному обсязі специфіку та способи його розв’язання й при вказівці на помилки, не може одразу ж знайти шляхи їх усунення; пасивно поводив себе на практичних заняттях, не виявив належних навичок і бажання до самостійної роботи.

6–9 балів виставляється здобувачеві освітнього рівня магістр, який виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу; не відвідував частину лекційних і практичних занять; пасивно поводив себе на практичних заняттях, а при виконанні передбачених програмою завдань, не розуміє специфіки та способів його розв’язання, і, навіть, при вказівці на допущені принципові помилки не може знайти шляхів їх усунення.

0–5 балів виставляється здобувачеві освітнього рівня магістр, який не володіє теоретичними знаннями з курсу та не опрацював рекомендованої літератури; пасивно поводив себе на практичних заняттях та не бажав відповідати на поставлені питання під час проведення практичних занять; не відвідував лекційних і практичних занять; фактично не засвоїв програму курсу, оскільки не готовий до пошуку, оброблення та аналізу інформації, оцінки правових явищ та допускає принципові помилки при виконанні передбачених програмою практичних завдань.

Оцінювання виконання 20 тестових завдань (0–20 балів). Кожне правильно виконане тестове завдання оцінюється в 1 бал. Кожне неправильно виконане тестове завдання оцінюється у 0 балів.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	
	Оцінка (бали)	**Пояснення за розширеною шкалою**
Відмінно	A (90–100)	відмінно
Добре	B (80–89)	дуже добре
	C (70–79)	добре
Задовільно	D (60–69)	задовільно
	E (50–59)	достатньо
Незадовільно	F_X (35–49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1–34)	(незадовільно) з обов'язковим самостійним повторним опрацюванням освітнього компонента до перескладання

Підсумкова оцінка, як показник результатів вивчення навчальної дисципліни «Захист права на охорону здоров'я», складається із сумарної кількості балів за поточне оцінювання – ***50 балів*** та підсумкового модуль-контролю (залік) – ***50 балів,*** за ***100-бальною університетською шкалою.***

Перелік питань для самоконтролю й контролю навчальних досягнень студентів з навчальної дисципліни

Блок теоретичних питань:

1. Здоров'я як об'єкт медичних правовідносин.
2. Поняття та сутність права людини на охорону здоров'я.
3. Зміст права людини на охорону здоров'я.
4. Місце права людини на охорону здоров'я в системі прав людини: взаємозв'язок та співвідношення.
5. Система міжнародних стандартів у сфері захисту права на охорону здоров'я.
6. Міжнародні акти у сфері захисту права на охорону здоров'я.
7. Регіональні стандарти у сфері захисту права на охорону здоров'я.
8. Національні стандарти у сфері захисту права на охорону здоров'я.
9. Діяльність Ради Європи у формуванні регіонального рівня стандартів у галузі охорони здоров'я.
10. Місце і значення права Європейського Союзу в системі регіональних стандартів у сфері захисту права на охорону здоров'я.
11. Законодавче забезпечення права на охорону здоров'я в Україні: історія і сучасний стан.
12. Загальна характеристика законодавства України з питань організації охорони здоров'я.
13. Правове регулювання електронної системи охорони здоров'я (eHealth) та телемедицини в Україні.

14. Особливості функціонування системи охорони здоров'я та захисту прав пацієнтів в умовах правового режиму воєнного стану.
15. Гарантії захисту персональних і медичних даних пацієнтів та збереження лікарської таємниці.
16. Перспективи розвитку українського законодавства про охорону здоров’я.
17. Значення та місце міжнародних організацій у сфері захисту права на охорону здоров’я.
18. Всесвітня організація охорони здоров’я: історія створення, структура та основні напрями міжнародно-правового співробітництва в галузі охорони здоров’я.
19. Міжнародні вузькопрофільні організації охорони здоров’я: загальна характеристика.
20. Міжнародні неурядові організації, що діють у сфері міжнародної охорони здоров’я: поняття, види, повноваження.
21. Регіональні правозахисні органи й організації у механізмі захисту права людини на охорону здоров’я: особливості діяльності, повноваження та сфери впливу.
22. Класифікація регіональних організацій та пріоритетні напрями співробітництва в галузі охорони здоров’я.
23. Основні програми Європейського регіонального бюро Всесвітньої організації охорони здоров’я щодо захисту здоров’я населення.
24. Роль і значення Європейського суду з прав людини щодо захисту права на охорону здоров’я.
25. Загальна характеристика справ Європейського суду з прав людини у сфері захисту права на охорону здоров’я.
26. Юридична відповідальність медичних працівників та закладів охорони здоров’я за медичну недбалість.
27. Специфіка цивільно-правового захисту та відшкодування шкоди, завданої ушкодженням здоров’я або неналежним наданням медичних послуг.
28. Роль та порядок проведення судово-медичних експертиз у судових справах про захист права на охорону здоров’я.
29. Огляд і аналіз практики судів загальної юрисдикції у сфері захисту права на охорону здоров’я.
30. Конвенція про права людини та біомедицину (Конвенція Ов’єдо) у системі міжнародних стандартів охорони здоров’я.
31. Роль і значення рішень Європейського суду з прав людини, що стосуються охорони здоров’я, для національних судів України.

Блок практичних завдань:

1. Опрацюйте Загальний коментар №14 Комітету ООН з економічних, соціальних і культурних прав та розкрийте зміст права на найвищий досяжний рівень фізичного і психічного здоров’я. Охарактеризуйте такі складові цього права, як наявність, доступність, прийнятність і належна

якість медичної допомоги. Визначте позитивні та негативні зобов'язання держави у сфері охорони здоров'я.

2. Проаналізуйте Рішення Конституційного Суду України від 29 травня 2002 р. № 10-рп/2002 та розкрийте зміст конституційної гарантії безоплатності медичної допомоги. Визначте, які платежі у державних і комунальних закладах охорони здоров'я суперечать частині третій статті 49 Конституції України, а які платні послуги можуть надаватися правомірно.
3. Порівняйте зміст права на охорону здоров'я, передбаченого статтею 12 Міжнародного пакту про економічні, соціальні і культурні права та статтею 11 Європейської соціальної хартії. Складіть порівняльну таблицю міжнародних і регіональних зобов'язань держави у сфері охорони здоров'я.
4. На підставі інформації Договірної бази ООН визначте, які міжнародні процедури подання індивідуальних повідомлень доступні громадянам України у разі порушення прав у сфері охорони здоров'я. З'ясуйте, чи може особа подати індивідуальне повідомлення до Комітету ООН з економічних, соціальних і культурних прав, та обґрунтуйте можливість звернення до інших договірних органів ООН залежно від обставин порушення.
5. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод безпосередньо не закріплює права на охорону здоров'я. Визначте, за допомогою яких статей Конвенції Європейський суд з прав людини забезпечує захист прав у сфері охорони здоров'я. Наведіть приклади застосування статей 2, 3, 8 і 14 Конвенції та сформулюйте умови, за яких ненадання або неналежне надання медичної допомоги може становити порушення Конвенції.
6. Проаналізуйте рішення Європейського суду з прав людини у справі «Салахов та Ісламова проти України» (Salakhov and Islyamova v. Ukraine, заява № 28005/08). Визначте зміст позитивних зобов'язань держави щодо надання медичної допомоги особам, які перебувають під вартою, та поясніть, чому Суд установив порушення статей 2 і 3 Конвенції.
7. Опрацюйте рішення Європейського суду з прав людини у справі «Арська проти України» (Arskaya v. Ukraine, заява № 45076/05). Визначте обов'язки медичних працівників у разі відмови пацієнта від життєво необхідного лікування, якщо існують сумніви щодо його здатності ухвалювати усвідомлені рішення. Оцініть належність дій медичного закладу та ефективність розслідування обставин смерті пацієнта.
8. На підставі рішення Великої палати Європейського суду з прав людини у справі «Лопеш де Соуза Фернандеш проти Португалії» (Lopes de Sousa Fernandes v. Portugal, заява № 56080/13) визначте, за яких умов медична помилка або неналежне лікування може спричинити відповідальність держави за статтею 2 Конвенції. Розмежуйте матеріальні та процесуальні зобов'язання держави у справах про медичну недбалість.

9. Проаналізуйте рішення Європейського суду з прав людини у справі «Мехмет Шентюрк і Бекір Шентюрк проти Туреччини» (Mehmet Şentürk and Bekir Şentürk v. Turkey, заява № 13423/09). Визначте, чи може відмова в наданні невідкладної медичної допомоги через несплату її вартості порушувати право на життя.
10. Опрацюйте рішення Європейського суду з прав людини у справі «Гласс проти Сполученого Королівства» (Glass v. the United Kingdom, заява № 61827/00). З'ясуйте умови правомірності медичного втручання без згоди пацієнта або його законного представника.
11. Проаналізуйте рішення Європейського суду з прав людини у справі «V. C. проти Словаччини» (V. C. v. Slovakia, заява № 18968/07). Розкрийте критерії добровільної та усвідомленої інформованої згоди на медичне втручання. Поясніть, за яких обставин медична процедура без належної згоди може становити нелюдське або таке, що принижує гідність, поводження та порушення права на приватне життя.
12. Опрацюйте рішення Європейського суду з прав людини у справі «R. R. проти Польщі» (R. R. v. Poland, заява № 27617/04). Визначте обов'язки держави щодо забезпечення своєчасного доступу пацієнта до медичної інформації та діагностичних досліджень. Проаналізуйте значення ефективних процедур захисту репродуктивних прав і можливі наслідки необґрунтованого зволікання з наданням медичних послуг.
13. Порівняйте підходи Європейського суду з прав людини у справі «Z проти Фінляндії» (Z v. Finland, заява № 22009/93) та Верховного Суду України у справі № 205/9115/19 до захисту конфіденційної інформації про стан здоров'я та ВІЛ-статус особи. Визначте умови, за яких розголошення медичної інформації може бути правомірним, і підготуйте правовий висновок щодо відповідальності медичного працівника за її незаконне поширення.
14. Проаналізуйте рішення Європейського суду з прав людини у справі «K. H. та інші проти Словаччини» (K. H. and Others v. Slovakia, заява № 32881/04). Визначте обсяг права пацієнта на доступ до власної медичної документації та отримання її копій. Складіть проєкт звернення пацієнта до закладу охорони здоров'я про надання копій медичних документів.
15. На підставі рішення Великої палати Європейського суду з прав людини у справі «Вавржичка та інші проти Чеської Республіки» (Vavřička and Others v. the Czech Republic, заява № 47621/13 та інші) визначте критерії правомірності обов'язкової вакцинації. Застосуйте тест пропорційності та з'ясуйте, як має забезпечуватися баланс між особистою автономією, найкращими інтересами дитини й охороною здоров'я населення.
16. Проаналізуйте постанову Верховного Суду від 17 квітня 2019 р. у справі № 682/1692/17. Визначте, чи є правомірним обмеження відвідування закладу освіти дитиною, яка не має обов'язкових профілактичних щеплень. Оцініть співвідношення права дитини на освіту, права батьків відмовитися від вакцинації та інтересів суспільства у сфері охорони здоров'я.

17. Проаналізуйте постанову Верховного Суду від 23 вересня 2020 р. у справі № 761/29995/17. Визначте умови надання невідкладної медичної допомоги без попереднього отримання згоди пацієнта або його законного представника. Розмежуйте правомірне медичне втручання у невідкладному стані та неправомірне розголошення відомостей, що становлять лікарську таємницю.

Блок тестових завдань (на навчальній платформі MOODLE).

Зарахування результатів неформальної освіти

В процесі поточного контролю можуть ураховуватися результати навчання, здобуті шляхом неформальної освіти на навчальній платформі Ради Європи HELP (https://help.elearning.ext.coe.int/), за умови їх відповідності темам або окремим результатам навчання освітнього компонента «Захист права на охорону здоров'я». Зокрема, можуть бути зараховані результати успішного проходження онлайн-курсів «Key Human Rights Principles in Biomedicine / Ключові принципи прав людини у сфері біомедицини», «Mental Health and Human Rights / Психічне здоров'я та права людини» та «Data Protection and Privacy Rights / Захист даних і право на приватність» у частині, що стосується захисту медичних даних.

Зарахування результатів неформальної освіти здійснюється на основі Порядку визнання у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти - https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/poriadok-vyznannia-u-chernivetskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-yuriia-fedkovycha-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-taabo-informalnoi-osvity

Під час зарахування результатів неформального навчання застосовується шкала оцінювання відповідно до розподілу балів за темою навчальної дисципліни (яка відображена у робочій програмі навчальної дисципліни «Захист права на охорону здоров'я»).

Підсумкова оцінка виставляється за умови наявності документа здобувача, що підтверджує участь у заході неформального навчання.

Рекомендована література

Основна література:

1. Болдіжар С. О. Адміністративно-правове забезпечення прав четвертого покоління у сфері охорони здоров'я : дис. … д-ра юрид. наук : 12.00.07 / ДВНЗ «Ужгородський національний університет». Ужгород, 2021. 420 с.
2. Грін О. О. Медичне право : навчально-методичний комплекс. 2-ге вид., перероб. і допов. Ужгород : Сабов А. М., 2023. 275 с.
3. Грін О. О. Медичне право в питаннях і відповідях. Загальна частина. Книга 1 : навчальний посібник. Ужгород : Сабов А. М., 2023. 408 с.
4. Європейська конвенція про соціальну та медичну допомогу : Конвенція Ради Європи від 11.12.1953. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_649#Text (дата звернення:

11.09.2026).
5. Європейська соціальна хартія (переглянута) : Хартія Ради Європи від 03.05.1996. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_062#Text (дата звернення: 11.09.2026).
6. Загальна декларація прав людини : Декларація ООН від 10.12.1948. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text (дата звернення: 11.09.2026).
7. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод : Конвенція Ради Європи від 04.11.1950. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text (дата звернення: 11.09.2026).
8. Костров В. О. Конституційне право на охорону здоров'я: теорія та практика : дис. … д-ра філософії : 081 Право / Національний університет «Одеська юридична академія». Одеса, 2023. 180 с. URL: https://dspace.onua.edu.ua/items/e9498f43-9775-4906-968e-11dd41746ed6 (дата звернення: 11.09.2026).
9. Медичне право : підручник / за заг. ред. С. Б. Булеци, М. В. Менджул. Ужгород : ТОВ «РІК-У», 2021. 720 с.
10. Медичне право : підручник / за заг. ред. С. Б. Булеци, М. В. Менджул. 2-ге вид., перероб. і допов. Київ : Юрінком Інтер, 2024. 672 с.
11. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права : Пакт ООН від 16.12.1966. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043#Text (дата звернення: 11.09.2026).
12. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права : Пакт ООН від 16.12.1966. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_042#Text (дата звернення: 11.09.2026).
13. Основи законодавства України про охорону здоров'я : Закон України від 19.11.1992 № 2801-XII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12#Text (дата звернення: 11.09.2026).
14. Островська Б. В. Міжнародно-правове регулювання права людини на життя в контексті біоетики : монографія. 2-ге вид. Київ : Норма права, 2023. 558 с.
15. Охорона здоров'я і права людини : ресурсний посібник / Центр здоров'я та прав людини імені Франсуа-Ксав'є Баню, Фонд відкритого суспільства ; наук. ред. укр. вид. І. Я. Сенюта. 5-те вид. 2015. Розд. 1 : Права людини у сфері охорони здоров'я. 87 с. URL: https://medicallaw.org.ua/fileadmin/user_upload/PDF/pecopc/Pecopc_розділ_1.pdf (дата звернення: 11.09.2026).
16. Пашков В. М., Гнедик Є. С. Правове регулювання медичного туризму в умовах війни в Україні : монографія. Харків : Право, 2022. 188 с.
17. Пріоритетні багатосекторні заходи з психічного здоров'я та психосоціальної підтримки в Україні під час та після війни : оперативна дорожня карта : відкритий документ від 05.12.2022. 59 с. URL: https://www.humanitarianresponse.info/sites/www.humanitarianresponse.info/files/documents/files/mhpss_framework_ukraine_ukr_59_page.pdf (дата звернення: 11.09.2026).
18. Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення : Закон України від 19.10.2017 № 2168-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2168-19#Text (дата звернення: 11.09.2026).

19. Про затвердження Положення про Державну службу України з лікарських засобів та контролю за наркотиками : постанова Кабінету Міністрів України від 12.08.2015 № 647. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/647-2015-п#Text (дата звернення: 11.09.2026).
20. Про затвердження Положення про Міністерство охорони здоров'я України : постанова Кабінету Міністрів України від 25.03.2015 № 267. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/267-2015-п#Text (дата звернення: 11.09.2026).
21. Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини : Закон України від 23.12.1997 № 776/97-ВР. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/776/97-вр#Text (дата звернення: 11.09.2026).
22. Стефанчук М. О. Зміст права людини на охорону здоров'я. Аналітично-порівняльне правознавство. 2024. № 1. С. 144–148. DOI: https://doi.org/10.24144/2788-6018.2024.01.24.
23. Терзі О. О. Концепція адміністративно-правового забезпечення охорони здоров'я : монографія. 2-ге вид., стереотипне. Київ ; Одеса : Фенікс, 2022. 368 с.

Додаткова література:

1. Артеменко О. В., Литвин Н. А. Забезпечення населення публічно-медичними послугами як гарантія реалізації конституційного права на охорону здоров'я. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2021. № 3. С. 157–159. DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0374/2021-3/39.
2. Барабаш О. О. Цивільно-правове регулювання відносин з надання медичних послуг: сучасний стан та перспективи удосконалення. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2024. № 11. С. 594–597. DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0374/2024-11/140.
3. Басова І. Міжнародні стандарти прав людини у сфері охорони здоров'я. *Наукові праці Міжрегіональної академії управління персоналом. Юридичні науки*. 2021. Вип. 1 (60). С. 5–10. DOI: https://doi.org/10.32689/2522-4603.2021.1.1.
4. Бєлов Д. М., Бєлова М. В. Система захисту прав і свобод людини і громадянина: доктринальні та нормативні основи. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: Право. 2022. Т. 2, вип. 74. С. 85–90. DOI: https://doi.org/10.24144/2307-3322.2022.74.65.
5. Гавриш А. С., Литвин Н. А. Проблемні аспекти нормативно-правового закріплення прав неповнолітніх у сфері охорони здоров'я в Україні. *Європейські перспективи*. 2022. № 3. С. 140–148. DOI: https://doi.org/10.32782/EP.2022.3.22.
6. Єдиний медичний простір України: правовий вимір : монографія / за заг. ред. С. Г. Стеценка. Харків : Право, 2022. 672 с.
7. Захист прав ветеранів АТО / ООС, інших військовослужбовців адміністративними судами України : посібник / за заг. ред. А. А. Єзерова ; упоряд. М. Ю. Рудковська. Київ : Верховний Суд, 2022. 206 с. URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/rizne/230212_1747_ZPV_prew_130223.pdf (дата звернення: 11.09.2026).
8. Котуха О. Захист права людини на охорону здоров'я: гарантії та допустимі обмеження. *Юридичний вісник*. 2025. № 2. С. 59–67. DOI:

https://doi.org/10.32782/yuv.v2.2025.6.
9. Максимович М. І., Литвин Н. А. Актуальні проблеми доступу до медицини під час воєнного стану. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 9. С. 330–332. DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0374/2022-9/80.
10. Реалізація конституційного права на охорону здоров'я в умовах війни: український досвід та міжнародні стандарти : матеріали Міжнародної правової школи, м. Ужгород, 10 лютого 2023 р. Ужгород : Ужгородський національний університет, 2023. 109 с.

Інформаційні ресурси:

1. Всесвітня організація охорони здоров'я.
2. Міністерство охорони здоров'я України.
3. Європейський суд з прав людини.
4. База практики ЄСПЛ HUDOC.
5. Офіційний вебсайт Верховного Суду.
6. База законодавства України.

Політика академічної доброчесності

Дотримання політики щодо академічної доброчесності учасниками освітнього процесу при вивченні освітнього компонента регламентовано чинними документами ЧНУ:

- «Кодекс академічної доброчесності та етики Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/kodeks-akademichnoi-dobrochesnosti-ta-etyky-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu-imeni-yuriia-fedkovycha/
- «Положення про виявлення та запобігання академічному плагіату у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/polozhennia-pro-vyiavlennia-ta-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu-u-chernivetskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-yuriia-fedkovycha/
- «Політика використання штучного інтелекту в Чернівецькому національному університету імені Юрія Федьковича» https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/polityka-vykorystannia-shtuchnoho-intelektu-v-chernivetskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-yuriia-fedkovycha-zi-zminamy-zatverdzhenymy-vchenoiu-radoiu-chnu-imeni-yuriia-fedkovycha/

Використання здобувачами освіти інструментів штучного інтелекту (ШІ) під час виконання навчальних завдань:

- допускається за умови дотримання принципів академічної доброчесності (здобувач освіти несе відповідальність за зміст, достовірність і результати поданої роботи, а у разі використання ШІ зобов'язаний зазначити факт і спосіб його застосування);

- не допускається використання ШІ як заміни самостійного виконання завдань або з метою порушення вимог академічної доброчесності;
- додаткові обмеження чи вимоги щодо використання ШІ можуть визначатися викладачем в освітньому процесі для конкретних видів навчальної діяльності відповідно до особливостей дисципліни.